

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอานะ ตอนนี้จะพูดธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะ ธรรมะคือสัจจะ ทุกคนแสวงหา ทุกคนต้องการคุณงามความดี เราทำคุณงามความดีของเรา คุณดี พลเมืองดีๆ เขาเก็บทรัพย์สมบัติของใครได้เขาไปคืนเจ้าของ เขาให้โล่รางวัลนะ เขาว่าเป็นพลเมืองดี ถ้าพลเมืองดี คุณดี หนี้สินเขายังมีเลย เขามีหนี้สินของเขา เขาหาเช่ากินค่า แต่เขาเก็บทรัพย์ของใครได้เขาเอาไปคืนเจ้าของๆ เขาบอกว่าเขาคิดถึงน้ำใจของคน คนของหาย ใจก็หาย แล้วเขามีความจำเป็นต้องใช้ของเขา เขาอุตส่าห์เก็บได้แล้วเขาเอาไปคืนเจ้าของเขา เพราะเห็นน้ำใจของเขาว่าเขาต้องแสวงหาสิ่งนั้นมาทั้งๆ ที่ตัวเองเขาก็ทุกข์นะ ตัวเองเขาก็ขาดแคลนทำไมเขาเป็นพลเมืองดีล่ะ

คำว่า “พลเมืองดี” เราก็มองว่าสิ่งนั้นเป็นความดีใช่ไหม...ใช่ มันเป็นความดี ความดีอย่างนี้เป็นความดี ถ้าความดีแล้วต้องให้ผล ความดีแล้วทำไมเขายังทุกข์เขายังยากอยู่ล่ะ

เขาทุกข์เขายากอยู่ เขาคิดถึงคนอื่น เวลาสิ่งที่เขาขาดแคลนเขาจะทุกข์ยากมากกว่าเรา เขาจะมีความเสียใจ เขายังคิดถึงน้ำใจของคนอื่นเลย นั่นพูดถึงความดี นี่พลเมืองดี ถ้าเราจะทำคุณงามความดีของเราล่ะ ถ้าคุณงามความดีของเราละ เราก็ทุกข์เราก็กินเหมือนกัน ความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยากของใครๆ คนถ้ามีศักยภาพทางสังคม เขาหาสิ่งใดมาเขาก็มีความทุกข์ ความยาก เขาต้องรับผิดชอบ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย ทุกคนเขาวิ่งเข้าหาอำนาจ เข้าไปกอดในกองไฟนั่นๆ กองไฟไฟ เห็นไหม กษัตริย์ในสมัยพุทธกาลสละราชสมบัติออกมาบวชๆ บวชเป็นพระนะ เวลาปฏิบัติไปแล้วมันอยู่โคนต้นไม้ ท่องบ่นอยู่ว่าสุขหนอๆ จนพระที่อยู่ด้วยกันเขาสงสัยไป สงสัยว่ากษัตริย์องค์นี้เขาคงคิดถึง เหมือนพูดประชดว่าคิดถึงสมบัติ เพราะอยู่ในราชวังมันมีความสุขไป ทีนี้มาอยู่โคนไม้ว่าสุขหนอๆ เขาไม่เชื่อ เขาไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกพระองค์นั้นมาแล้วถามว่า “เธอพูดอย่างนั้นจริงหรือ ว่าสุขหนอๆ จริงหรือ”

“จริงครับ”

“แล้วเธอพูดอย่างนั้นได้อย่างไรว่าสุขหนอ เพราะว่าความสุขอยู่โคนต้นไม้ กับความสุขราชวัง อยู่ราชวังมันไม่มีความสุขได้อย่างไร”

เขายก อัฐ! สมัยเป็นกษัตริย์อยู่ในราชวังมันมีแต่ความทุกข์บีบคั้นหัวใจทั้งนั้นแหละ ความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบต่างๆ มันแบกรับภาระ ความแบกรับภาระนั้นมันก็เป็นทุกข์อันหนึ่ง นี่ถ้าคนที่เขามีความรับผิดชอบ แต่เวลามาบวชแล้ว มาบวชแล้วมาประพฤติปฏิบัติ มาประพฤติปฏิบัติอยู่โคนไม้ ถิ่นอาหารด้วยปลีแข่ง อาหารนี้หามาด้วยปลีแข่ง แล้วแต่ด้วยการบิณฑบาตของเรา มาได้สิ่งมาก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของเรา คนที่มีอำนาจวาสนา ถ้าใครถูกรางวัลที่ ๑ เข้าขึ้นมาเขาจะใส่บาตรมหาศาลเลย เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่งเราเดินไปพอดี โอ้โฮ! นี่เขาถูกรางวัลที่ ๑ มา เขาเตรียมฉลองของเขา เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง เห็นไหม มันอยู่ที่วาสนาของเรา

แต่ถ้าคนทุกข์คนเข็ญใจ อนาคตบิณฑกเศรษฐีเป็นเศรษฐี เป็นพระโศดาบัน มีจิตเป็นกุศล ทำบุญกุศลมหาศาล เวลาเขตกทุกข์ได้ยากนะ ทรัพย์สมบัติสมัยก่อนนั้นเขาไม่มีธนาคารฝาก เขาใส่ไหแล้วฝังไว้ในดิน น้ำเซาะไป น้ำท่วม น้ำเซาะ ทรัพย์สมบัตินั้นหายไปหมดเลย เวลาเขาทุกข์เขายากนะ บิณฑบาต พระมาบิณฑบาต เขาทุกข์ยาก คนจนในสมัยนั้นเขากินข้าวกับน้ำผักคอง น้ำผักคองกับข้าว แล้วพระผ่านไปบิณฑบาต เขายอมอด เขาใส่บาตรหมดเลย ใส่บาตรหมดๆ

เวลาเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง ไปเจอน้ำข้าวผักคอง ก็น้ำข้าวผักคอง สิ่งนั้นเราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง เลี้ยงชีพไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ เวลาเรามาประพฤติปฏิบัติ ถิ่นอาหารของคฤหัสถ์แล้วเรานั่งอยู่โคนไม้ เราเข้าสู่เรือนว่าง เราทำใจของเราให้สงบ เกิดปัญญาของเราขึ้นมา ปัญญาที่มันพิจารณาวิปัสสนาให้รู้แจ้งในหัวใจ สิ่งนั้นมันเป็นหน้าที่ของพระ มันเป็นงานของพระ งานของพระคือใช้ปัญญาแสวงหาสิ่งจะความจริง

ทำสิ่งนั้น สำรอกกายกิเลสอย่างนั้น พอสำรอกกายกิเลสอย่างนั้นตามความเป็นจริงอย่างนั้น อยู่โคนไม้มันมีความสุขๆ ความสุขเพราะมันไม่มีภาระที่จะต้องไปแบกหามไป ถ้าไม่มีภาระ

แบกหาม พระก็เอาเปรียบนะสิ ฉันทันทีก็ไม่แบกหามอะไรเลย ฉันทันทีก็ไม่ทำอะไรเลย เอาเปรียบสังคมๆ

หน้าที่เราเป็นคฤหัสถ์ เรามีสัมมาอาชีวะ หน้าที่ของพระเสียดละมาจากหน้าที่ของการเป็นคฤหัสถ์แล้ว หน้าที่ของพระก็ต้องค้นคว้า ต้องพยายามสร้างสัจจะความจริงขึ้นมาในใจของพระผู้ขึ้น ถ้าพระผู้ขึ้นเกิดปัญญาญาณขึ้นมาอย่างนั้น สิ่งนี้มันเป็นหน้าที่ของพระ มันเอาเปรียบสังคมตรงไหนล่ะ เพราะมันทำหน้าที่ ทำสำรองคายทิฏฐิมานะ คายภวาสวะ คายภพที่มันรองรับสถานะนั้นหมดแล้ว มันก็ไม่มีอะไรไปแบกรับ มันไม่มีอะไรแบกรับ โลกเขาก็อยู่อย่างนั้น สังคมเขาอยู่อย่างนั้น คนทำบุญเขาอยู่อย่างนั้น ทุกอย่างเขามีพร้อมอยู่ของเขาอย่างนั้น

แต่ถ้าภวาสวะ ถอนภพถอนชาติออกไปแล้วมันไม่แบกรับ เพราะความไม่แบกรับมันเกิดบุญกุศลเท่าทวีคูณให้กับสังคม ผู้มีศีลผู้มีธรรมอยู่ที่ไหนฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล สังคมสิ่งใดที่มันจะเกิดภัยพิบัติต่างๆ มันจะเป็นประโยชน์

พระเอาเปรียบที่ไหน พระเอาเปรียบใคร พระไม่ได้เอาเปรียบใคร พระพยายามจะชำระล้างกิเลสในใจของพระนั้นต่างหาก แต่ในเมื่อเป็นพระใช่ไหม พระก็มาจากคน คนก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยใช่ไหม พระก็ต้องมีปัจจัยเพื่อดำรงชีพ เพราะมันมีธาตุมีขันธ์ ก็ต้องดำรงชีพนั้นไปดำรงชีพไว้เพื่อประพฤติกฎปฏิบัติ ไม่ใช่ดำรงชีพไว้เพื่อแบกรับ เพื่อต่างๆ แล้วแบกรับ แบกรับไม่รับผิดชอบสิ่งใดเลยหรือ

คนที่รับผิดชอบรับผิดชอบแบบทางโลกก็รับผิดชอบด้วยกัน แต่รับผิดชอบแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่รับผิดชอบเฉพาะโลกนี้นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สตุถา เทวมานุสฺसानํ สอน ๓ โลกธาตุ สอนเทวดา สอนอินทร์ สอนพรหม สอนหมดเลย เวลาเทวดาเขามีทุกข์ในใจก็มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทวดามีปัญหา พรหมมีปัญหา ก็มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนทร์รำพันนะ “ดวงตาของโลกดับแล้ว ดวงตาของโลก ดวงตาของโลก”

อันนี้ดวงตาของเรา ตาใสบ้าง มองชีวิตของตัวเองไม่เข้าใจ ชีวิตของเรา เราทุกข์เรายากอยู่นี้ พลเมืองดีๆ เขาทำความดีของเขาอย่างนั้นก็เป็นความดีของเขาจริงๆ แต่ความดีของเรา เราก็ทำเราก็มีปัญญาที่จะทำอย่างนั้นเหมือนกัน แล้วทำอย่างนั้นแล้วเราจะเอาชนะใจของเราด้วยใจ

เพราะใจของเรามันโดนกิเลสข่มขี่ มันบีบคั้นอยู่นี่ไง เพราะกิเลสข่มขี่ มันบีบคั้นอยู่นี่มันถึงมีความทุกข์ไง ถ้าความทุกข์ ธรรม โอสถๆ

สิ่งนี้ปัจจัยเครื่องอาศัยมันเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เลี้ยงชีวิตนี้ไว้ ถ้าไม่มีชีวิตจะเอาอะไรปฏิบัติ เพราะเราแสวงหาชีวิตะ แสวงหาใจของเรา ถ้าแสวงหาใจของเรา ใจตัวนั้นมาปฏิบัติ จะมาเวียนว่ายตายเกิด สังฆธรรมสอนที่นี่ พระพุทธศาสนาสอนที่นี่

หลวงตาท่านบอกว่าศาสนานี้เหมือนห้างสรรพสินค้าใช้ไหม ห้างสรรพสินค้ามันมีสินค้ามากมายมหาศาลเลย แต่พวกเราคนทุกข์คนเข็ญใจเราก็แค่ขอเข้าไปเดินตากแอร์ก็พอ ออกจากห้างมา เข้าไปในห้างก็มีความร่มเย็นเป็นสุข ออกจากห้างมาก็ร้อนอีกแล้วไง

ทำบุญกุศลนะ เวลาทำบุญกุศลมันก็มีมีความสุขใจใจ เวลากลับไปบ้านก็ไปนั่งคอตกอยู่ไ้ แต่ถ้าเราไปห้างสรรพสินค้า เราจะซื้อสินค้าหมดห้างเลย ห้างนี้เป็นของเราเลย เราเอาห้างนี้มาไว้ในหัวใจของเราเลย เราอยู่ที่ไหนเราก็ร่มเย็นเป็นสุข ถ้าเอาห้างไว้ในหัวใจ คีล สมาธิ ปัญญา มันอยู่ที่ไหน ในพระไตรปิฎกสอนเรื่องอะไรละ? ก็สอนเรื่องสังฆธรรม เรื่องอริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

แต่กว่าเราจะเห็นทุกข์ของเราได้ เราว่าเราทุกข์ เราบ่น เราเห็นว่าเราทุกข์ๆ อยู่ที่นี่ เราทุกข์ทำไมไม่นั่งสมาธิ เราทุกข์ทำไมไม่เกิดปัญญา ทำไมทุกข์ เพราะอะไร เพราะมันจะไปถอดถอนไ้ เวลามันถอดถอนสมุทัยหมดแล้วมันก็ไม่มีความทุกข์ไ้ ความทุกข์มันเกิดขึ้นไม่ได้ มันไม่มีที่ตั้ง ภาวสภาวะไม่มี ไม่แบกโลก ไม่มีอะไรเป็นภาระ มันไม่มีอะไรเลย

ไม่มีอะไรเลย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔๕ ปีพูดอะไร ถ้ามันไม่มีอะไรเลยทำไมพูดได้ ถ้าไม่มีอะไรทำไมสั่งสอนคนอื่นได้ ไม่มีอะไรจะสอนได้หรือ เพราะมันไม่มีอะไรมันถึงสอนได้ไ้ เพราะมันไม่มีความลำเอียงไ้ มันไม่มีความลำเอียง ไม่มีความเป็นภาระ

ถ้าเราทุกข์ๆ เราทุกข์ เราก็เข้าใจว่าเราทุกข์ ถ้าเราทุกข์นะ อานาจาสนาขารมีของคน ถ้าเรามีอานาจาสนาขารมีนี้ เราก็พยายามบุกเบิกของเรา แม้แต่ให้น້อมใจลงเชื่อมั่นยังเป็นไ้ได้ยากเลย ถ้าคนที่มิทัญญูมานะนะ เขาไม่เชื่อ เขียนเสียให้วัวกลัว เขียนเสียให้วัวกลัว คำนี้เป็นคำพูดของโลกเขา เขียนเสียให้วัวกลัว หนึ่ง สอง พระเอาเปรียบสังคม ว่าเอาเปรียบสังคม ไม่ช่วยเหลือสังคม

คุณหลวงตานะ เวลาเกิดตั้มยำกุ้ง สังคมปั่นป่วนขนาดนั้น สังคมมันจะมันคงขึ้นมามันต้องมีหลักใจ ถ้าหลักใจ คนมีหลักใจเขาจะฟื้นฟูขึ้นมาได้ สังคมปั่นป่วนขนาดนั้น กรอบครัวแตกแยก ธุรกิจล่มสลาย ชาติแทบจะอยู่กันไม่ได้ มีบุรุษคนหนึ่งเป็นเอกบุรุษออกมาบอกว่าเราจะเป็นผู้นำ เราจะเป็นผู้นำ ถ้าเราสามัคคีกัน เรารักกัน เราจะฟื้นฟูขึ้นมาได้ พระเอาเปรียบสังคม ตรงไหน เวลาสังคมวิกฤติขนาดนั้นใครเป็นผู้นำ

คำว่า “ผู้นำ” คือฟื้นฟูความเชื่อใจ ฟื้นฟูให้หัวใจมันกลับมามันคงใจ แล้วพอฟื้นฟูหัวใจที่กลับมามันคง มือไม้มันก็เข้มแข็งขึ้นมา มันจะสามารถเผชิญกับวิกฤติได้ แล้วพอหลวงตาทำนออกมาเป็นผู้นำ ทุกคนเฮกันหมดเลย เราจะฟื้นฟู ชาติเราจะฟื้นฟูขึ้นมาได้ ชาติเราจะฟื้นฟูขึ้นมาได้ ก่อนหน้านั้นมันทุกข์ยากขนาดไหน ในบ้านแต่ละบ้าน บ้านแตกสาแหรกขาด ความเป็นไป เวลาคุณงามความดีอย่างนี้ไม่บอกเลยว่าพระทำบ้างไร แล้วบอกว่าพระเอาเปรียบสังคม พระเอาเปรียบสังคม

ในสังคมนะ ในสังคมทุกสังคมมันก็มีคนดีและคนเลวปนกัน พระที่มีเป้าหมายเขาเสียสละของเขามา เสียสละโอกาส การที่แสวงหาความสำเร็จทางโลก เสียสละแล้วมาบวชเป็นพระ มาบวชเป็นพระ ปฏิญาณตนว่าเราเป็นสมณะ สมณะเป็นผู้ละผู้วางแล้ว เขาเสียสละโอกาสที่จะอยู่ทางโลกเพื่อแข่งขันกับพวกคฤหัสถ์ด้วยกัน เพื่อจะประสบความสำเร็จในทางชีวิต เขาเสียสละมาเพื่อบวชพระ แล้วเขามีเป้าหมายว่าเขาจะพ้นจากทุกข์ พระอย่างนี้เขาจะมีเป้าหมาย เขาจะชวนชวาย เขาจะมีการกระทำ

เพราะศีล สมาธิ ปัญญามันเป็นนามธรรม มันหามาได้ยาก ใ้แก้วแหวนเงินทองทรัพย์สมบัติมันเป็นวัตถุ สิ่งที่ว่าหามันยังหามาได้ง่าย หามาได้ง่ายกว่าสติ หามาได้ง่ายกว่าสมาธิ หามาได้ง่ายกว่าภาวนามยปัญญา เขาต้องการแสวงหาสิ่งนั้น ถ้าเขาต้องการแสวงหาสิ่งนั้น เขาต้องมีศีล เขาต้องมีความสะอาดบริสุทธิ์ในใจของเขา ถ้ามันไม่สะอาดบริสุทธิ์ ถ้ามันเกิดขึ้นมา มันก็เป็นมิจฉา พอเป็นมิจฉา เรากดดันตัวเอง เราอยากจะให้จิตใจเราลง มันลงไปด้วยความกดดัน มัน เป็นมิจฉา มันไม่เป็นสัมมา มันไม่มีความสมดุล มันจะเจริญงอกงามขึ้นเป็นเป็นสมาธิ เป็นปัญญาขึ้นไปโดยได้ยาก เห็นไหม มันเป็นมิจฉา

ฉะนั้น มันต้องสมคุณของมัน สมคุณคือมัชฌิมาปฏิปทา ถ้ามัชฌิมาปฏิปทา ความเป็นจริงขึ้นมาทำอย่างนี้ นี่หน้าที่ของพระๆ ใจ ถ้าพระมีหน้าที่ทำอย่างนี้ ทรัพย์อันละเอียด อุตตสมบัติในทรัพย์ สิ่งนี้มันถนอมรักษา แล้วมันจะไปแสวงหาทรัพย์ที่หยาบกว่าทำไม

เวลามุตรคุณมันเป็นอาหารของตัวนอน เวลาตัวนอนมันกินอาหารที่เป็นมุตรเป็นคุณ เราเห็นว่าสกปรก แต่ว่ามันเป็นอาหารของมันนะ มันลิ้มรสของมัน มันลิ้มรสของมันด้วยความสุขของมัน แต่เรามองแล้วเรากินไม่ได้หรือมุตรคุณ แต่พวกนอนพวกอะไรมันกิน แต่เราอาหารของเราต้องละเอียด แล้วเทวดาเขากินอาหารของเขา วิญญูณาหาร อาหารละเอียด นี่พูดถึงอาหารนะ แล้วพูดถึงทรัพย์สมบัติที่เป็นแก้วแหวนเงินทองที่เป็นทรัพย์สมบัติ ถ้าจิตใจเขาละเอียดแล้วเขาต้องการอุตตสมบัติ เขาต้องการศีล ต้องการสมาธิ ต้องการปัญญา เขาหาสิ่งนั้น เขาพยายามทำสิ่งนั้น

ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนเลว พระที่เขาทำตัวอย่างนั้น พระที่เขาบวชมาโดยแสวงหาลาภสักการะเพื่อประโยชน์ของเขา อันนั้นยกไว้ นั่นเป็นเรื่องของเขา เราไม่สามารถที่จะทำให้ทุกๆ คนมีความคิด มีเป้าหมายมุ่งอันเดียวกัน ถ้าเขาแสวงหาสิ่งนั้นมันก็เรื่องสิทธิของเขา แต่ถ้าเราอยากจะเป็นคนดี พลเมืองดี เราเป็นชาวพุทธที่ดี ชาวพุทธที่ดีเราก็ทำเพื่อหัวใจของเราไปทำเพื่อประโยชน์ของเราไป ถ้าทำเพื่อประโยชน์ของเรา เราทำสิ่งนี้ เราทำเพื่อประโยชน์นี้

ฉะนั้น ถ้าทำประโยชน์นี้ เราไปทำบุญกุศลที่วัดใดก็ได้แล้วแต่ ถ้าเขาประพฤติปฏิบัติ เราถวายอาหาร ถวายไปแล้วมันเป็นสิทธิ์ของท่าน ถ้าท่านจะเมตตาเรา ท่านเอาสิ่งนั้น ท่านขบท่านฉันก็เรื่องของท่าน แล้วถ้าท่านเอาไว้ เอาไว้ในบาตร เพราะฉันแล้วมันทำให้ไปขัดไปแย้ง อาหารไปทับธาตุชั้นของท่าน ท่านก็ต้องหลบหลิกของท่านเอง ถ้าท่านหลบหลิกมันก็เป็นสิทธิ์ของท่าน เราทำบุญแล้วก็คือบุญ เราทำบุญแล้วก็คือบุญ เราได้บุญแล้ว ปฏิภาหก ไปด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ผู้รับรับด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ปฏิภาหก สองฝ่ายเสมอกัน แล้วบุญกุศลนั้นมันจะมหาศาลเลย แต่ถ้าเราให้แล้วเรายังจิตใจของเรา เราอยากจะให้ได้ตั้งใจเรา นั่นกิเลส

เราให้ของเราด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ให้แล้ว ให้แล้ว สิ่งนั้นท่านรับแล้วท่านก็บริหารจัดการของท่านเพื่อประโยชน์กับท่าน ประโยชน์กับท่านไป แล้วถ้าต่างคนต่างประพฤติปฏิบัติ มันส่งเสริมกันไป

“มารเอย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ ไม่สามารถกล่าวแก้กิเลสต้นหาของคนที่คอยดิฉินนินทาศาสนาได้ เมื่อนั้นเราจะไม่นิพพาน”

จนกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมะจนมั่นคง เห็นไหม “มารเอย บัดนี้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ สามารถกล่าวแก้กิเลสต้นหาความทะยานอยากของคนทีเฟ่งเล็งจับผิดพระได้ ต่อไปข้างหน้าอีก ๓ เดือนเราจะนิพพาน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แบบนี้ แล้วมันละเอียดลึกซึ้งตั้งแต่ละซัับแต่ละซ้อันอย่างหยาบๆ มันก็ทานบุญกุศลของเรา อย่างละเอียดขึ้นไปเขาก็ถือศีลของเขาอย่างละเอียดเข้าไปอีก มันก็มีปัญญา มีมรรคญาณเข้าไปทำลายอวิชชา มันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปนะ

เราต้องส่งเสริม ส่งเสริมเพื่อประโยชน์กับพระพุทธศาสนา ส่งเสริมเพื่อประโยชน์กับเรา เพราะถ้ามีผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่จะเกิดศาสนทายาท จะเกิดผู้ทรงธรรมทรงวินัยไว้เพื่อเป็นหลักชัยของพุทธศาสนา เอวัง